

քարացած ալիքներու պէս, ծովաժայռերուն կողմն ի վար սեւ վիհերը, կապտոտ երկնքին անհունութիւնը, լոյսին սաստիկ փայլը, անգունգնեւորուն խորութիւնը զինքը կը վրդովէին. եւ թաղծութիւն մը զինքը կը պատէր ի տես անասպառն, որ իր գետիններուն յեղաշրջութիւններովը՝ կործանած ամփոփաւորներ ու պալատներ կը ձեւացնէ։ Տաք հովը, ծծումբի հոտին հետ, կը բերէր կարծես արտաշնչումը ծանր ջուրերուն տակ արիւնքէն ցած թաղուած անիծեալ քաղաքներուն։ Անմահ բարկութեան մը այդ նշանները զինքը կը սարսափեցնէին, եւ կը մընար՝ երկու արմուկը խաղաւթներ վրայ, աչքերը սեւեռած եւ քունքերը ձեռքերուն մէջ։ Մէկը դպաւ իրեն։ Ետին դարձաւ։ Հերովդիան էր։

(Շարունակելի)

ԿԻՒՍԹԱՎ ՖԼՈՊԻՌ

* * *

Օրերը կը հոսին մութ անհունն ի վար. իրերը կը դառնան անվախճանաբար. ու տիեզերքին մէջ որ կը յորանջէ, Կեանքն ու Մահն յաւիտեան կը պազնեն իրար։

Երգ մըն է տարաբնուած որ յանկերգ չունի. Մեծ առկախ տունն առանց ծածքի ու սխւնի. Եւ էութիւնն համակ՝ շարժումէն յոգնած՝ Աչք մըն է մըշտաբաց՝ միշտ կարօտ քունի։

Ունային ծոցին մէջ Փռչին կը պարէ. Ոգի մը խեղազար՝ Պարը կը վարէ. Ու հեւ ի հեւ Պարին մէջէն, յաւիտեան, Կը սուլէ Ձանձրոյթին հովը կապարէ։

ՏԵՐՎԻՇ

ՀԱՅՈՒՆ ԶԻՂԵՐԸ

P.

Հայը ուրեմն, այս կամ այն պատճառով, իր ջիգերը ունի Բայց սակից պէտք չէ հետեւցնել թէ Հայերը ամբողջութեամբ ջլախաւորներ են, Գիտական խոշոր սխալ մը ըրած կ'ըլլա՞ք, պըն-

դելով թէ ամբողջ հայութիւնը ջլախաւոր է։ Հոս պէտք է գնել որով սահման մը ջլախաւորներուն, որոնք հիւանդներ են, ու ջլախններուն մէջ որոնք միմիայն իրենց մասնաւոր նկարագիրը ունին, առանց ներկայացնելու այն պակասները, որոնք նշաններն են ջլային տկարութեան։

Կան աննշտ, եւ բաւական մեծ թուով, մեր մէջ, ինչպէս ուրիշ ազգերու մէջ, հիւանդներ ալ, կատարեալ ջլախաւորներ ալ։ Բայց հոս անոնց վրայ չպիտի խօսիմ. չպիտի ըսեմ թէ անոնք ի՞նչ տարտամ ցաւերով կը տանջուին, թէ անոնց հոգին ի՞նչ մութ մթնոլորտներու տակ կը չնչէ, թէ որոնք են անոնց բանականութեան սահմանափակ չըմանակները։ Անոնց հոգեբանութիւնը բժիշկը միայն պէտք է ուսումնասիրէ։ Բժիշկը միայն ճանչնալու է ջլախաւորին ցաւերուն ընդարձակութիւնը, գիտնալու է անոնց մտածմունքներուն, մտատանջութիւններուն խորունկութիւնը։ Շատ գէշ, յոյժ ու վտանգաւոր դոքս մը ըրած կ'ըլլամ հիւանդ հոգիներու արտաբանութիւնը պարզելով, ջլախաւորներու տրտունջները հրապարակելով։ Ձեռմ գնահատի երեքք այն բժիշկները որոնք ծոցովը զային թերթերու, դրական անդէսներու մէջ ջլախաւորները կը նկարագրեն իրենց մասնաւորանութիւններով։

Ջլախաւորները, հիւանդութեան առջի օրերուն, բժիշկներէն դժգոհ, բժշկական գրքերու մէջ կը փնտռեն իրենց ցաւերուն պատճառները, անպագ կարգադրին են բժշկական յօդուածներու։ Վնասը մեծ չպիտի ըլլար եթէ կարգադրվ գոհանային։ Բայց անոնց յոգնած միտքը, տկար երեւակայութիւնը անմիջապէս կ'իւրացնեն կարգացում կամ իմացում նշանները։

Ի՞նչ է սակայն ջլախը, այն հիւանդութիւնը որ կը ճարակի ամէն երկրի մէջ, ամէն քաղաքակրթեալ ազգերու մէջ, Ի՞նչ են ջլախաւորութիւնը։ «Ախտաբանական պայմաններ, կ'ըսէ Աքքընֆելտ, առանց ջերմի, որոնց մէջ միմիայն մտաւորական, զգայական ու յուզումնական փոփոխութիւններ կը նշանաւորին. այստաբանական պայմաններ որոնք սա կրկին հանգամանքները կը ներկայացնեն, այսինքն առանց գնահատելի որ եւ է ներքին հիւանդութեան՝ կը կազմակերպուին, ու իրենց ետեւէն ներքին դործարաններուն վրայ որ եւ է հետք չեն ձգեր։» Ուրիշ է, Պրոշեն, կ'ըսէ թէ «Ամենքն ալ միմիայն ջլային պաշտաններու խանգարման արդիւնք են, եւ որ եւ է ներքին ու մարդակազ-